

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Mt 25, 1 – 13

Text: Nu 13, 30 – 33 *Káleb však uklidňoval lid bouřící se proti Mojžíšovi. Říkal: "Vzhůru! Pojďme! Obsadíme tu zemi a jistě se jí zmocníme." Ale muži, kteří šli spolu s ním, tvrdili: "Nemůžeme vytáhnout proti tomu lidu, vždyť je silnější než my." Pomluvami zhaněli Izraelcům zemi, kterou prozkoumali: "Země, kterou jsme při průzkumu prošli, je země, která požírá své obyvatele, a všechnen lid, který jsme v ní spatřili, jsou muži obrovité postavy. Viděli jsme tam zrudý - Anákovci totiž patří ke zrudám - a zdálo se nám, že jsme nepatrní jako kobylinky, vskutku jsme v jejich očích byli takoví."*

Tradiční starocírkevní perikopa pro poslední neděli v církevním roce je podobenství o deseti družičkách. Ty čekají na ženicha, aby mu posvítily na cestu svými lampami, až přijde na svatební hostinu. Pět družiček je rozumných a vezmou si sebou větší zásobu oleje než pět pošetilých, kterým olej dojde a lampy předčasně dohoří. Na svatební hostinu se tak dostanou jen ty rozumné, zatímco pošetilé zůstanou venku. To podobenství důvěrně známe, a proto budu dnes kázat na jiný text. Přitom ale mějme v mysli i ty družičky, jejich rozdílný přístup a rozdílný osud.

Podíváme se na jiný biblický příběh, a sice ze Starého zákona z knihy Numeri, z něhož jsme kus četli jako základ kázání. Nevystupuje v něm deset družiček, ale dvanáct zvěďů. Také se dělí na dva tábory podle svého přístupu k věci, ale není to tak vyvážené jako v Ježíšově podobenství. Tady je to deset ku dvěma. Ale řekněme si to pěkně popořádku.

Dvanáct izraelských kmenů, které Hospodin skrze Mojžíše vyvedl z egyptského otroctví, převedl je přes Rudé moře, uzavřel s nimi smlouvu na hoře Sinaj a dal jim desatero, těchto dvanáct kmenů Izraele nyní stálo před kenaanskou zemí. Mají vstoupit do země zaslíbené. Mojžíš nyní posílá dvanáct průzkumníků, předáků jednotlivých pokolení, aby prozkoumali zemi, kterou jim Hospodin dává.

Průzkumníci se po čtyřiceti dnech vrátili a dva nesli na sochoru obrovský hrozen vína. Mojžíšovi podali zprávu se slovy: „Vstoupili jsme do země, do níž jsi nás poslal. Vskutku oplývá mlékem a medem. A toto je její ovoce. Jenomže lid, který v té zemi sídlí, je mocný a města jsou opevněná a nesmírně veliká.“ A líčili, jak v Kenaanu viděli obry a zrudý, potomky Anákovy. Pouze Káleb a Jozue uklidňovali lid, který se začal proti Mojžíšovi bouřit. Káleb říkal: "Vzhůru! Pojďme! Obsadíme tu zemi a jistě se jí zmocníme." Ale muži, kteří šli spolu s ním, tvrdili: "Nemůžeme vytáhnout proti tomu lidu, vždyť je silnější než my." A čteme tam, že „pomluvami zhaněli Izraelcům zemi, kterou prozkoumali.“

Co tento příběh vypovídá o Božím lidu, o Boží církvi? Nejprve si řekněme, co vypovídá o Bohu. Hospodin připravil pro svůj lid zemi, kterou jim zaslíbil dát darem. Později, když se Boží zaslíbení splnilo, říká Hospodin svému lidu: „Dal jsem vám zemi, na kterou jste nevynaložili žádnou námahu, města, která jste nestavěli, ale sídlíte v nich, vinice a olivovníky, které jste nesázeli, a přece z nich jíte“ (Joz 24,13). To byl tedy Boží záměr, Boží perspektiva, kterou měli Izraelci před sebou, když vyšli z egyptského otroctví. To je Boží perspektiva pro církev, která má žít ze zaslíbení a výhledu ke království Božímu. I ty pověstné družičky měly před sebou takovýto radostný výhled. Těšily se na svatební hostinu s ženichem. A my víme, že v bibli je svatební hostina předobrazem Božího království. Za jeho příchod se pokaždé modlíme slovy modlitby Páně a toužebně ho vyhlížíme. Přitom pod tím trochu pohádkovým pojmem „Boží království“ máme na mysli nejen tu budoucí plnost království Božího, nebo jak říkáme ten tzv. život věčný (což by zase bylo další téma k hovoru), ale rozumíme jím také přítomné společenství s Bohem, život pod Boží vládou a ve svobodě dětí Božích. Tedy skutečnost, které se tu více tu méně blížíme zde na zemi, když žijeme z evangelia a z víry v Krista. Do této přítomnosti Božího království jsme zváni, povoláni, je to náš cíl, ke kterému směřujeme, ale především je to něco, na co se každý křesťan upřímně těší. Být se svým Bohem, žít jemu, sobě i bližním k radosti a sdílet svou víru s ostatními. Kdo nesdílí toto životní nasměrování, tuto životní orientaci, bude mít vždycky problém se s Božím lidem, tedy s církví nějak ztotožnit a táhnout s ní za jeden provaz.

A nyní tedy k té církvi. Už jsme řekli, že je povolána k životu s Bohem. Ale vždy znovu vidíme v praxi, a Nový zákon tuto skutečnost odráží na mnohých podobenstvích, že jen někteří do té nové skutečnosti vstoupí, zatímco druzí zůstanou venku přede dveřmi. To je případ pošetilých družiček, to je případ hostů, kteří odmítli pozvání na hostinu, zatímco jejich místo zaujali lidé, posbírání u cesty a mezi ploty, to je případ služebníka, který zakopal svou hřivnu a v radost Pána svého nevěšel. Ve Starém zákoně se tato zkušenost odráží v případě Izraelského národa, který měl vstoupit do zaslíbené země, ale na poslední chvíli si to rozmyslel. Co se tam tehdy stalo?

Mojžíš stánu s izraelským lidem před pomyslnou hranicí zaslíbené země svobody. Ovšem Izraelci se neodvažovali vstoupit tam bez předchozího průzkumu. Podle vyprávění v knize Deuteronomium to byl právě lid, který si vyžádal na Hospodinu průzkum toho, co je čeká, ačkoliv víře by mohl stačit Boží slib. Bůh ale k tomuto průzkumu svolil, podobně, jako svolil později, když si Izraelci vyžádali na Samuelovi krále. Proto máme v textu zvláštní hebrejský výraz, kterým Hospodin Mojžíšovi říká: „Pošli si muže, aby prozkoumali zemi.“ Není to příkaz, ale svolení. Kvůli vám, pro váš klid a pro vaše uspokojení, pošli do té neprobádané země, vlastně do vaší budoucnosti, své průzkumníky.

Mít reálnou představu, co Boží lid na této zemi v budoucnosti čeká, je jistě užitečné. Ovšem i zcela reálný pohled, odhad, či vidění skutečnosti lze interpretovat různě, třeba právě podle víry a důvěry v Hospodina. A tak deset z dvanáctičlenné průzkumné jednotky, která vypracovala pro Mojžíše model možného dopadu jejich vstupu na neznámou půdu, vyvodilo z průzkumu závěr, že jako Boží lid nemají šanci obstát mezi velikými a silnými pohany. Tu Bohem zaslíbenou budoucnost jim zastřel pohled na obrovské potíže, nesnáze, překážky a ohrožení, které je čekají po vstupu na území, obývané nepřátelsky naladěnou společností. Věděli, že obyvatelé země jim své pozemky, města a budovy dobrovolně nevydají. Jen Jozue a Káleb lid povzbuzovali: „Vzhůru! Pojďme! Obsadíme tu zemi a jistě se jí zmocníme.“ Nám to možná zní tak trochu militantně a dobyvačně, a máme za to, že by církve neměla dobývat svět násilným zabíráním a přivlastňováním. Vždyť kdykoli tak činila v minulosti, bylo to zpravidla ke škodě evangeliu než jako dobré svědectví víry. Ačkoliv kenaanská země se stala opravdu svobodnou právě až s příchodem vyvoleného Božího lidu. Boží zákony, které nahradily staré pohanství, přinesly zemi zcela nepochybně velké požehnání.

Izrael je jediný národ, který má ve svém názvu boj – „bojuje Bůh“. Biblická kniha Kazatel říká, že je čas boje i čas pokoje. My ovšem povolání k boji nemáme. Leda k tomu duchovnímu. Ani bibli nečteme jako učebnici politologie nebo vojenské strategie, nýbrž jako duchovní četbu. Proto náš boj je duchovní, a tomu se vyhýbat nemáme. Ježíš nás učí, jak má církev ve světě působit – že máme být solí země a světlem světa. Kam přijdeme, máme být nástroji Božího pokoje. Tímto způsobem máme získávat svět.

Ale i tak nám hrozí, že se necháme zastrašit, že zmalomyslníme a na své poslání rezignujeme. Abychom si rozuměli, posláním církve není vybudovat na tomto světě království Boží. To bychom to pěkně zvorali. Království Boží se přijímá z Božích rukou. Je to dar a pozvání. Je to hostina, kterou my nepořádáme, ale na kterou smíme zvát. Je to skutečnost, která nezadržitelně přichází, a našim úkolem je ženichovi na cestu vrhat dobré světlo. Ukázat cestu na hostinu v dobrém světle. Ne zhanět a pomluvit, jako těch deset ustrašenců, kteří svou pomlouvačnou kampaní strhli na svou stranu téměř celý národ. Pamatujme, že žádný z těch, kteří jim popřáli sluchu, pak do zaslíbené země nevešel.

Jistě, pokoušeli se tam pak někteří dostat, jakmile zjistili, že Hospodin na ně uvalil trest čtyřicetiletého putování pouští. Ale jelikož promeškali čas milosti, nezdařilo se jim to. Jen Jozue a Káleb, který ani nebyl Izraelec a jen budoucí generace, nezatížená falešnou vzpomínkou na údajně „plné egyptské hrnce masa“, jen lidé víry, připravení poslechnout hlas svého Pána, překročili v budoucnosti řeku Jordán a vstoupili do země zaslíbené. Jen družičky, které se neřídily pouze momentální potřebou oleje, ale zásobily se i dopředu na horší časy, vstoupily v radost Pána svého. Ti ostatní zůstali venku, na poušti, za dveřmi, tam, kde je jen pláč a skřípění zubů.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, dej, at' se nenecháme zastrašit naší budoucností, ale naopak, at' se na ni těšíme, protože ty nezadržitelně přicházíš se svým královstvím mezi nás. Amen.*

Přímluvná modlitba:

Pane náš, Ježíši Kriste, prosíme tě za povzbuzení pro malomyslnou církev. Uč nás důvěřovat ti a mít na zřeteli cíl, kterýs' nám připravil. Dej nám odvahu k boji, statečné srdce, a pokoru před tvou svrchovaností. Prosíme za český národ, dej, at' jsme mu solí a světlem. Prosíme, dej, at' se tví vyžnavači dovedou neobrožene postavít za všechny slabé, opomíjené, za, které nikdo nebere vážně. Prosíme i lidi, kterým je svěřena vláda a moc v tomto státě. Dej, at' se za ně nepřestáváme modlit a vyprošovat jim tvé požehnání. Amen.